

Vychází každý čtvrtek o
9. hodině. Expedicí se
nachází v Nových alejích
číslo 116.

DALIBOR.

Předplacení při odbírání
v Praze pro měsíce říjen,
listopad a prosinec 50 kr.,
s poštou 1 zl.

Hudební týdeník s měsíční notovou přílohou.

Odpovědný redaktor:

Emanuel Meliš.

Nakladatel:

Robert Veit.

Číslo 10.

9. prosince 1858.

1. ročník.

Opuštěný.

Bybákova malá lodí
pluje sirá mořem;
ruka mladá ji nevodí,
zemdlena jsouc hořem!

Včera ještě svoji družku
vřele k srdci vinul,
a než den se schýlil k lůžku,
hrob jí chladný kynul!

Vlnka o loďku se pění,
s druhou pak se sleje, —
junoši k bolnému snění
kolébavku pěje.

J. Mikuláš Boleslavský.

Antonín Rubinstein.

Životopisní nástin, sděluje redaktor.

Neznáte Rubinsteina? Ptejte se jeho rodáků, Rusů, kteří jeho zpěvohry s jásotem uvítali; ptejte se Francouzů, Angličanů, Holanďanů a Švédů, kteří s úžasem jeho čarovným zvukům na piano naslýchali; ptejte se Němců, kteří se jeho symfonií a oratoriu obdivovali; ptejte se konečně Pražanů a Vídeňanů, kteří jeho skladbami a virtuosní hrou zaníceni byli, slovem: ptejte se celé Evropy a ona Vám odpoví: Rubinstein je skvělá hvězda první velikosti na obzoru hudebním; Rubinstein jest slovutný virtuos a skladatel; ano, skladatel klavírních piec, písní, komorní hudby, symfonií, oratorií, zpěvoher a to ve všech oborech stejně znamenitý; Rubinstein jest stejně velký co hudební romantik i co přísný kontrapunktista. Než, nač vypočítávati přednosti jeho? Slyšte jeho životopis.

Antonín Jiří Rubinstein, dle jména otcova Grigorevič zván, pochází dle svých pradědů z rodu israelského. Avšak již otec jeho Gregor (Řehoř) byl v útlém mládí vychován v řecko-nesjednocené víře, ku kteréž se též náš umělec přiznává. Antonín, nejmladší ze všech bratrů, spatřil světlo Boží dne 18. listopadu starého letopočtu

(30. nového) roku 1829 ve Vechvotyňci, vesnici to blíže Jass v Multanech. Jeho rodiče, žijíce dříve ve skvělých okolnostech, anto dědictvím mnoha statků se jim dostalo, octli se nenadále v právní rozepři o statky, kterýžto spor až dosavád rozhodnut není. Juž v nejoutlejším mládí dával Rubinstein na jevo ony dvě hlavní vlastnosti, které sloužily za měřitko k jeho uměleckému povolání a k vyvinutí jeho charakteru: byla to zjevná náklonnost k hudbě a jeho důsledné, pevné bažení po jistém cíli. Jeho matka, Klára, kteráž se v jistém císařském vychovávacím ústavě v Moskvě vyučováním ještě dosud zaměstnává, učila oba mladší syny Mikuláše a Antonína na klavír, neboť byla sama výtečná na tomto nástroji. Buďto okolnosti, buď přání, by děti vyššího vzdělání dosáhly, přiměly rodiče odstěhovati se do Moskvy, neboť v jejich rodišti nebylo k tomu dosti příležitosti. V Moskvě byli hoši pravidelně k hudbě přidržováni čackým vychovatelem Alexandrem Villoingem; žákem to Fieldovým. V šestém roku svého stáří počal se Antonín cvičiti a pokroky nadaného hošika byly tak velké, že jsa osm let stár poprvé v koncertě vystoupil. Podivení, jehož byl chlapec při této příležitosti vzbudil, bylo náramné. Přátelé, příznivci a znatelé doléhali na rodiče, by toto divotvorné dítě do světa uvedli. I ustanovena jest cesta do Paříže, jižto Antonín, doprovázen jsa svým vychovatelem, v srpnu 1829 nastoupil. Schopný desítiletý chlapec vzbudil při svém prvním vystoupení v tomto světovém městě sensací. Navzdor tomu byl jeho otec muž povážlivý a obezřelý, na rozpacích, zdaž syna svého hudbě zcela věnovati má.

Tu zaplála skvělá hvězda na obzoru hudebním, ježto jeho rozpacitou mysl ustálila. Byl to modloslužebným obdivováním v Paříži obsypaný klavírní virtuos František Liszt, kterýž náhle pro budoucnost Antonínovu mocná slova na vážky osudu jeho vložil. Liszt byl totiž přítomen při druhém koncertu Rubinsteina v sále Herzově. Hra genialního hochy roznítla ho v té míře, že po ukončení kusu své místo opustil a k hošiku se přiblíživ, jej k sobě pozdvihl a v přítomnosti veškerého obecnstva ho

políbiv zvolal: „Tento bude dědicem mé hry!“ Tu vypukl nesmírný jásot obecenstva a po celých osm dní nemluvílo se o ničem jiném než o tomto výjevu. Nyní se věnoval Rubinstein s neunavnou pilností hudebním studiím. Liszt sám přispěl lecos k úspěchům jeho. Studie Antonínovy trvaly půl druhého leta. Jak velkým miláčkem Pařížanů mladý Rubinstein byl, o tom svědčí okolnost, o nížto se tenkrát mnoho mluvilo.

Bylo to za času slavností prvního července. Na den, když pozůstatky Napoleonovy do invalidovny přenešeny byly, tisknul se Rubinstein do nepřehledného davu lidí, by něco z tohoto výjevu spatřil. Náhodou octl se blíže arcibiskupa Pařížského, kterýž hošíka poznav jej k sobě zavolal a jej na výstupek postavil, by všecko přehlédnouti mohl.

(Pokračování.)

O prvních začátcích na piano.

Sděluje *Frant. Blažek*, učitel harmonie na ústavě varhanickém.

(Pokračování.)

VIII. L e k c e í.

O přednesu.

Především něco o přednesu a o vyučování samém, anť jest to hlavní podmínkou dobrého výsledku.

Zkušenost nás učí, jak mnoho na přednesu záleží; kolikrát dost chatrná skladba, zajímavě ale přednášena, pozornost posluchače na se obrátí, ba i také někdy pochvaly dojde; naproti tomu zase častokrát duchaplná kompozice, jest-li špatně přednášena, očekávaného účinku nedojde.

Totéž platí o přednesu u vyučování; dovede-li učitel věc živě s duchem podati, zajisté pozornost žáka na sebe i předmět upoutá. Jestliže se toho ale v přednesu nedostává, tak ani byť by byla látka dosti zajímavá, není učitel sto, svým přednesem žáka k stálé, napnuté pozornosti a horlivosti pohnouti, a zalíbení k předmětu v něm vzbuditi.

Pouhé, suché vypočítávání a ukazování věcí nepostačí n. p. tolikerá jest pauza, toto jest čvrtpauza atd. K zajímavému přednesu jest třeba, aby žáka nechal nahlednout až ku kořenu a původu věci, zvláště tenkrát, je-li žák duchem nadaný a rozumu dospělého, jehož zvědavost dále sahá, nežli jak se učitel někdy domnívá.

Má-li žák výborné vlohy, vyučuje se důkladně a obšírně. K důkladnému vyučování ale také náleží, aby ukázal žáku povstání, tvar, účel a užívání věci.

Někdy aby učitel dodal přednesu i předmětu více zajímavosti, aby předmět lépe objasnil a pochopení žáku usnadnil, dobré přirovnání nadočekávaný účinek způsobí; porovnává-li se jen předmět s věcí žákovi dobře známou a zajímavou, n. p. lidská mluva má moc podobného s hud-

bou, dá se tedy začasť porovnání mezi nimi s velkým prospěchem udělati.

Důmyslné porovnání jest dobrý prostředek k ostření rozumu, k cvičení soudnosti, přemyslování, k pamatování atd.

Ostatně dlužno také podotknouti, že jinak se bude přednášet a vysvětlovat žáku chlapeckého stáří, žáku ještě docela nevzdělanému, jinak mladíku v literních předmětech poněkud pokročilemu.

Vyučuje-li žáka dětského stáří, podává se mu věc co nejvíc názorně, uvádí hojnost příkladů a vysvětlování se děje co možná prstonárodně, v způsobu, řeči, věku i vzdělanosti jemu přiměřené. Naproti tomu, je-li žák hlubšího přemýšlování schopen, dozrál-li k pojímání vyšších, duševních věcí, tenkrát bude radno, když se vpraví žák hloub do předmětu. Učitel bude směřovat nejenom ku vzdělání fysických prostředků a mechanismu, ale také bude mít na mysli vyvinování sil duševních; on nebude pouze dbáti na pilné cvičení prstů a sluchu, ale pěstovat bude cit, rozum a hudebního ducha. Konečně uvážíme-li způsobilost (individualnost) jednoho každého žáka, nehodí se ani u vychovávání ani u vyučování jedna a taž samá metoda, pročež bude také snaha učitelova, by povahu a talent žáka poznal a tomu přiměřenou methodou u vyučování se zpravoval.

O pausách.

V předešlých lekcích jsme poznali zvuky u velké rozmanitosti a podařilo se nám prostředku a známek vyhledati, tóny brzo vyšší brzo nižší, brzo kratší neb delší zraku patrné učiniti.

Později se přesvědčíme, že rozmanitost tónů v takovéto rozsáhlosti jest v hudbě právě tak potřeba k projevení rozličných citů a myšlenek, tak jako malíři rozličných barev. Nebo city jiné se vyvozují tóny vyššími, jasnými, jiné nižšími temnými neb tmavými, jiné kratšími, jiné delšími.

Na tom však není dosti, nám jest třeba ještě jiných znamení v hudbě poznati, abychom mohli cit a myšlenku neobmezeně projevit. My nemáme k. p. žádného znamení, když bychom chtěli buďto jednotlivé noty, nebo menší, větší oddíly od sebe více neb méně odloučit, tak jak to nacházíme v písemní nebo oustní mluvě, kdež se buďto jednotlivá slova, kratší neb delší věty, znamením pomlčení kratšího neb delšího trvání, k vůli lepší srozumitelnosti rozdělují. Tak podobné nevíme znamínka, chtěli-li bychom, aby se následujícímu tónu dostalo ráznějšího nástupu, nebo vzbudit cit jakéhos očekávání, zaražení, zamyšlení atd.

Skladba, kdežby tóny bez přítrže za sebou přicházely, byla by právě tak nesnadná k pochopení, jako zpěváku těžko by bylo bez oddechu její provedení.

Z toho tedy patrné, že i také někdy pro odpočinutí bude jistého znamení potřeba.

Takováto znamení, kteráž v hudbě hlavně k tomu slouží zvuk přerušiti, oddechu poskytnouti, tóny, věty odloučiti, všeliké city vyjádřiti, nazýváme *pausy* čili přestávky.

Potřeba takovéto pausy se začasto buďto hned na začátku skladby nebo mezi ukončením jednoho a začátkem druhého tónu ukazuje.

Pausa má pro sebe jako trvání tónů zvláštních známek; ona jest tolik co bezzvučná nota, kterouž se ale přetrhnutí zvuku naznačuje.

V ohledu platnosti, pausa s platností not se úplně shoduje. Z toho tedy vysvítá, že jak máme rozmanité trvání tónů, tak podobně musí být rozmanitá známka pro pausy čili přestávky. My máme pausu, která drží v sobě tolik času co celá nota, nebo co půlnota, čtvrtnota, osmina, šestnáctina atd. a znamená se jak následuje:

Aby si žák platnost pausy lépe v paměť vštípil, docílí se tím, když se mu napíše příklad, kde se trvání pausy také spolu notou vyznačuje.

Všecky tyto menší pausy, jako jsou čtvrtnotová, osminová, šestnáctinotová pausa atd., mohou se jako noty puntíkem neb dvojpuntíkem prodloužit. V prvním pádu se trvání pausy prodlouží o polovici, v druhém o polovici a čtvrtinu, tak jak se v následujícím příkladu představuje.

Příklad se právě tak napíše jak předešle, jenom že se k notám a pausám přidá jeden, pak dva puntíky.

Pausy dvou neb více taktů píšou se takto: *)

Má-li se větší počet taktu nepřetrženě pausovat, znamená se počet taktů číslem nad dvěma příčnými čarami, n. p. *) Po tomto vysvětlení dá se několik úloh, aby platnost pausy lépe v paměti utkvěla.

Učitel napíše řadu not rozdílného trvání, aby žák jich platnost pausami vyznačil; a nebo mu napíše rozličné pausy a žák jich trvání zase notami udá.

Ostatně později při rozdělování do taktu se mu také k dalšímu cvičení ještě příležitost naskytne.

*) Příklady ponechány jsou učitelovi.
(Pokračování.)

Majorano.

Noveletka ze života hudebnického.
(Pokračování.)

Mezi tím dělal *G a e t a n o* pod vedením svého učitele, mistra *Caffara*, rychle pokroky ve zpěvu.

On byl tak zasypán hudebními choutkami, že mu sotva času zbývalo, by též nějaký okamžik na svého otce zpomenul.

Jeho jemný, překrásný hlas vyvínoval se víc a více a vzbudil vždy u všech posluchačů, kdykoliv v chrámě zpíval, nesmírného podivení.

Ale jednoho dne pozoroval *Caffaro*, že hlas hoča méně jasný, méně jemný jest.

Něžné chmýří, ježto již bradu mladého *Cafarelliho* pokrývalo, prozrazovalo taktéž zřejmě, že u něho nastupovati počíná ona přechodní perioda k dospělosti, jež jak známo, velké změny v lidském hlasu přináší.

To leželo samochtivému *Caffarovi* velice na srdci a uzavřel, nedbaje na ukrutný mrav svého času, že si hlas *Cafarelliho* za cenu jeho dospělosti udrží.

Strašná to zmatenost lidské přírody! Pro liché šimrání v uších bylo tenkrát pokolení lidské jedním řízem ranhojiče zničeno. Jak mnoho politováníhodných obětí tohoto ukrutného barbarství padlo za oněch časů! Otcové usmrcovali své vlastní děti, by se tím způsobem pramene bohatých příjmů ujistili, neboť kleštěnci byli co zpěvci ve všech zemích hlučně přijati.

Upomeneme na příklad na *Farinelliho*, jenž roku 1734 do Londýna přišel za jednu zimu ohromnou summu, 25000 liber šterlinků za svá představení obdržel.

Guidobaldo, *Loretto*, *Vittori*, *Marco Ant. Gregori*, *Campagnuola* atd. patří k nejznamenitějším kleštěncům.

Avšak jak mnoho nešťastných padlo za obět této ukrutné modě a přede nepřivedli to daleko ve zpěvu a nedošli tedy žádné náhrady za nesmírnou obět, jižto dobrovolně i nedobrovolně umění přinesli.

Žasneme, myslíme-li na to! A získalo umění něčeho touto ukrutnou operací? Pochybujeme.

Ovšem praví mnozí, že hlas kleštěncův vyniká nad nejkrásší hlas ženský, jiní jsou opět opačného mínění a tito tvoří většinu.

C. F. Becker uvádí mínění jistého Vlacha, kterýž měl za to, že množství kleštěnců hudbě na ujmu bylo. On si váží hlasů ženských neb chlapců výše, než těch nejlepších kleštěnců, tvrdě, že se operací tou jen počet špatných zpěváků, nikoliv ale dobrých, rozmnožil. Neboť napřed bylo nemožno vědět, jaký hlas taký nešťastník dostane.

Ústroje zpěvní nemohou se ovšem pro tuto operací rozšířiti, avšak ona je nechrání před ztvrdlinou. Jemnost a ohebnost tónu nelze u kleštěnce naleztí, více než dvacet roků čítajícího.

Také duševní síly vykleštěním hlavně zeslábnu, ačkoliv jiní opak tvrdí. Tolik je jisto, že žádný kleštěnec to daleko v komposici nepřivedl, anto každému ohnivý vzlet obrazotvornosti chybí, jež jest hlavní podmínkou dobrého skladatele.

Jednoho dne, když starý *Majorano* jak obyčejně na polo opilý ve své chatrči zahálčivě na lavici seděl, vstoupil vznešeně oděný pán k němu a uvedl hovor o jeho synu. On chválil jeho neobyčejné vlohy s takou výmluvností, že chytrému starci brzy vřelé slzy po lících tekly.

Bezpochyby pochopil starostlivý tatík, že se z těch od cizince vychválených vlastností synových velkých výhod získati dá.

„Ach můj ubohý syn,“ hořekoval otec, „jehož jsem co mrtvého oplakal, můj dobrý, rozmilý Gaetano! Ach, dejte mi ho nazpět, aby byl útěchou a podporou mého stáří!“

Ale Caffaro usmíval se lícoměrně a odvětil:

„Nikoliv, staroušku! To nejde. Váš syn stojí na stupni, kdež štěstí učiniti a se znamenitým a bohatým pánem státi může. Jak by jste to zodpovídal, kdyby jste mu ty nejskvělejší naděje, celou jeho budoucnost svým pošetilým jednáním zničil. Naopak přišel jsem, bych vám řekl, že jen jediného vašeho slova zapotřebí, by jste synu svému k světské slávě a k velkému bohatství, sobě však k pohodlnému a bezstarostnému životu dopomohl.“

Majorano vrtěl nevěřivě hlavou a pohlížel skoumavě na Caffara.

„Ano, ano, staroušku,“ pokračoval dále, „pravím vám, jediné vaše slovo a jste dobře zaopatřen.“

„Váš syn Gaetano má ten nejkrásnější hlas, hlas šestnáctileté neporušené panny. Ale hlas tento zajde v několika dnech, ano, zajde v několika dnech, pakli že nesvolíte a s ním k ranhojiči do Norcie nepůjdete.“

Caffaro se zde zamlčel, by lépe pozoroval účinek, jež tato osudná slova na starce učiní.

Majorano vyskočil zuřivě s lavice, běhal jako střěštěnec po jizbě a dal se do strašného klení.

„Co to mluvíte, bídniče! Svého syna, svého jediného, milovaného syna mám obětovati, mám jej zbaviti mužství, by se stal posměchem žen, ohyzdou světa — bezvousý obojec! Nikdy, nikdy se to nestane, a kdydy nebe i peklo na mne dotíralo!“

Caffaro mlče do kouta jizby se vzdálil, čině na oko přípravy k odchodu. (Pokračování.)

FEUILLETON.

Zprávy domácí.

(Opera.) Die Jüdin (Židovka), velká opera v 5 dějstvích od Halevyho, dávána jest dne 3. prosince. V městě Kostaici slaví se roku 1440 porážka Husitů; sám císař Sigmund hodlá do města přijíti. Na ulicích všude slavno, žádné řemeslo se neprovozuje, jen žid Eleazar, klenotník, bydlící na blízku chrámu, každodenní svou práci koná, lid jej z práce vytrhne a představený města k smrti jej odsoudí. Avšak přišedší k tomu Jan z Brogni, komtur řádu templářského, daruje mu život. Lid se poznenáhla ztrácí a kníže Leopold blíží se v jednoduchém oděvu k domu Eleazarovu volaje dceru jeho Rechu; ona vyjde a spatříc milence svého vítá jej radostně; že však lid opět se blíží, odtrhne se Leopold od ní, dav jí slovo, že ještě dnes večer u otce, kdežto židé velikonoční svátky slaviti budou, ji navštíví. (1. dějství.) Eleazar svátky slaví hostinou, mezi jinými židy sedí u stolu také Leopold. Eleazar žehná chléb a rozdává jej, avšak Leopold jím opovrhne, zároveň se na dveře klepá. Zhasne se a všickni kromě Eleazara, Rechy a Leopolda odejdou. Vstoupí do pokoje Eudoxia, neř Zikmundova a Leopoldova nevěsta. Tento náramně uleknut zakrývá se a starý Eleazar vydává jej za malíře. Eudoxia po uzavřené koupí odchází a Eleazar ji provází. Tu vstoupí Recha ze své komnaty a Leopold, přiznav se jí konečně, že se přiznává k římské církvi a přemlouvá ji, by s ním prchla: tu když svého cíle bez mála byl dosáhl, vstoupí Eleazar a uslyšev, že Leopold není israelitou, chce jej zavraždit. Recha však se mu vrhá v náruč a prosbami jejími pohnut, dává Eleazar dceru svou Leopoldovi za manželku. Tento však zvolá: „Nikdy ji nesmím pojmouti za manželku, i bohové jsou proti tomu!“ Tu vrhá naň starý Eleazar i Recha kletbu strašnou. (2. dějství.) Kníže Leopold a Eudoxia slavějí zasnoubení své, u prostřed všeho dvořaninstva provozuje se tanec; tu vstoupí také Eleazar s Rechou, nesa dotčené klenoty. Recha poznávši v skvostném oděvu Leopolda, milence svého, viní jej ze zločinu, kteréhož se dopustil, zamilovav si kacířku, načež komtur oba k smrti odsoudí. (3. dějství.) Eudoxia v ouzkosti své doráží prosbami na Recha, aby Leopolda od smrti vy-

svobodila, uznajíc jej před soudem za nevinného; i učiní konečně milující dívka tak. Komtur podává Eleazarovi jediný prostředek, kterýmž by vysvobodil dceru svou, když totiž odřekne se víry své; to ovšem Eleazar nejen že s oškliivostí zavrhuje, nýbrž i komturovi zvěstuje, že dcera jeho (komturova), kterou tento dávno již za mrtvou neb ztracenou měl, posud žije, avšak všem prosbám ze strany komturovy trvale odolává. (4. dějství.) (Dokončení.)

— Slečna Rosa d'or, vlastně Mathilda Pitschmannová, virtuoska na housle a žákyně profesora Mildnera, odebeře se co nejdříve na umělecké cesty. Rosa d'or narodila se 2. března 1835 v Praze a konala již r. 1853 umělecké cesty do Tirolska a Italie. V Benátkách hrála u vévodkyně Berry a změnila si tam své příjmení v „Rosa d'or.“ Napotom koncertovala po celém Německu.

— Paní Teinzmannová roz. Hniličková, pianistka a žákyně mistra Dreyschoka, kteráž ve Výmaru, v Petrohradě a v Athenách s chvalným výsledkem koncertovala, vystoupí dne 17. t. m. v divadle v koncertě.

— Pan L. Procházka, mladý a nadaný skladatel, pracuje nyní na symfonii, jejížto základem jest epická báseň „Alfred“ od V. Háška. Týž komponista uvedl zdařile do hudby také básně „Tvé oko“ od J. Baráka v Daliboru vytištěné.

— Panu Treiberovi, pianistu ze Štyrského Hradce, dostalo se té cti, že dne 5. t. m. u J. M. císaře Ferdinanda na hradě kusy od Ch. a Leop. Meyera, Blumenthala a „mauresque“ od našeho slovátného Veita předněsti mohl.

— Vestředu dne 8. dávala se v chrámě u sv. Ducha pod řízením p. Ulma, ředitele kůru, slavnostní mše E-moll (op. 7) od Borsiga, kapelníka dómu ve Vratislavi, pak hymnus od priacezny Eleonoryz Thurn-Taxisu, jakož i offertorium od Führera.

— Dnes v 5 hod. odp. odbývá Žofínská Akademie v sále na Žofíně poslední letošní koncert, v němžto motetta od M. Hauptmanna, Mendelssohna a F. Kückena, pak sbory od Marpurga, Lottiho, 116 žalm od Mozarta, fuga od L. Spohra a nový český sbor „Večerní na Vltavě“ od Karla Slavíka provedeny budou.

(S přílohou.)

Nové hudebniny. U Křištofa a Kuhé vyšly dva sešity zdařilých kusů pro piano od B. Kittla pod jmenem „6 Aquarelles.“ První sešit stojí 96 nových kr., druhý 1 zl. 20 kr. rak. č. Pak „Les Arpeges“ etuda pro piano od Charlesa Wehla. Zevrubnější posouzení všech kusů ponecháme si pro jiná čísla.

Úvaha. Tyto dni vyšla nákladem synů Schotta v Mohuči (Mainz) komposice pro piano od Bed. Šimáka pod jmenem „Mährchen am Spinnrade“ (Báchorka u kolovrátku) op. 12. Hlavní myšlenka této skladby zakládá se na básni téhož jmena od G. Pflagra a jest básnický pojata a duchaplně provedena. Charakteristické figurací v pravé ruce, líčící jednotvárné hrčení kolovrátku, podložen jest recitativní motiv, kterýž vypravující živel převzav, v 10. 11. a 23. taktu báječný svět o duchách a vilách nám odkrývá. Týž motiv, začínaje s A-moll, přejde v 16. taktu v E-moll a končí se chodem v protipohybu, kdež bassy důstojně vykračují, načež opět první motiv následuje. Když se byla celá věta opětovala, naznačeno jest přetrhnutí struny vystupováním figurací, hrčení kolovrátku napodobující. Mnohý ovšem namítne, že figurace v pravé ruce původní není; než jaká to lichá námitka? Hrčení kolovrátku nedá se tak charakteristicky podat, aby nepřipomínalo na přádelní písně Mendelssohna a jiných. Odporučujeme co nejvřeleji tuto velmi zdařilou skladbu, kteráž jest vskutku oasou v pustině nyní vycházejících skladeb. Duch pravé poesie vane ze skladby této a Pflagrova báseň a hudba jsou takořka srostlé a svědčí o velkém nadání pana skladatele. Pieca ta, jež se dá i co etuda pro cvičení (otužilost) pravé ruky velmi dobře upotřebit, věnována jest Charlesovi Wehlovi a vyniká skvostnou úpravou. Cena 80 nov. kr. —k.

Zprávy z Rakouska a z ciziny.

Alžirsko. Francouzská divadelní společnost dávala zde poprvé operu „Hugenoti.“

Benátky. Jak známo, prodlívá zde Rich. Wagner v paláci Giustiniani. K jeho počtě hrála nedávno zdejší císařská vojenská kapella na náměstí sv. Marka kusy ze skladeb Wagnerových. Tak slyšeli jsme svatební píseň z Lohengrina, a pochod z Tannhäusera u velmi pěkném provedení.

Berlín. Ferdinand Laub dával zde koncert, přednášejíc Würstův koncert na housle a s Wohlersem a Radeckem trojný koncert od Beethovena. Že vzbudil velkou sensací, netřeba podotýkati.

Curich. Pro zdejší abonentní koncerty získána jest znamenitá zpěvačka slečna Falconiová. Nedávno dával zde F. Kirchner koncert na varhany.

Drážďany. Slečna Ingeborg Starcková z Petrohradu očekává se tu ku koncertům.

Hanover. Nedávno provozovala se zde poncejprv opera „Ilka“ od Františka Dopplera, která se tu velice líbila. Zvlášt vyniká 1 a 3 dějství duchem maďarským.

Inšpruk. Tirolský komponista Nagiller zanáší se skládáním vlastenecké opery „Friedrich mit der leeren Tasche.“ Opera tato je už dokončena a bude zde provozována poprvé v květnu 1859 co slavnostní představení k otevření zdejší umělecké a průmyslnické výstavy. Text k této operě složil Mnichovský básník Ed. Ille.

Jager. Zde se zřizuje jednota k zvelebení kostelní hudby.

Krakov. Dne 2. pros. odbývalo se requiem od W. A. Mozarta za zesnulého varhaníka Gorączkiewicze, o němžto se Liszt při svém pobytu v Krakově velmi chvalně vyjádřil.

Lipsko. V sedmém koncertu v „Gewandhausu“ vystoupila paní Platzhofová, zpívajíc písně od Mozarta, Mendelssohna, Schuberta a osvědčila veliký talent; neméně líbil se Výmarský koncertní mistr Ed. Singer, přednášeje první větu z Paganinova koncertu do D-dur a charakterní skladbu pro housle a celý orchestr od J. Raffa, pod jmenem „Liebessee“. Overtury provedeny byly „Meeresstille“ od Mendelssohna a druhá symfonie (D-dur) od Beethovena. — V osmém koncertu v „Gewandhausu“ slyšeli jsme novou symfonii od K. Reinecka, která však propadla. Ze skladby té mluví prý více rozum než cit. Lépe dařilo se nadanému skladateli W. Bargielovi, jehož ouvertura pochvaly došla. Ne méně zajímavý byl koncert pro cello od Grützmachera, jenž se také líbil. — Aug. Labický, syn kapelníka v Karlových Varech, uspořádal zde dne 23. listop. koncert a došel pochvaly.

(S.) **Lvov.** (Szpakowski a Feldau — koncert hudební jednoty — Kurpiňského opera — Nowakowski.) Koncertní saisona nabývá u nás živosti. Tyto dny vystoupil v koncertě virtuos na housle, p. Szpakowski a pianista Feldau, závodíce velmi čacký o palmu této zábavy. První přednášel Mendelssohnův koncert a reverie od Vieuxtempa; druhý hrál písně beze slov od Mendelssohna, etudu od Meyera a „Feu follet“ (bludičky) od Prudenta (vysl. Prydána). Oba došly hojně pochvaly. Nicméně zajímavý byl čtvrtý koncert zdejší hudební jednoty, jež pod vedením p. Mikulího symfonii od Rebera provozovala. Předěšlí umělci účinkovali v koncertě tomto. Ještě něco o naší operě! Nedávno dávalo se na zdejším divadle „Zámek na Czorsztynie“ od Kurpiňského. Operu tuto, k nížto Josef hrabě Krasinski text byl napsal, složil Kurpiňski, napodobovatel Rossiniho r. 1819. Orchestr pod ředitelstvím Nowakowského hrál velmi správně a zpěváci drželi se dosti dobře. Ze všech vynikl zvláště baritonista Hubert. Než, ještě něco o Nowakowském! Pan Godebski zhotovil malou sošku představující poprsí pana Nowakowského, ředitele zdejší opery, kterýž též co skladatel chvalně znám jest.

(V. T.) **Milán.** (Kostelní hudba v Itálii. — Podzimní stagione v divadle a la Scala. — Obtíže skladatelů oper. — Petrocini, opera „Uscoco.“ — Mozart a paní Zavrtalová.) — Psal jsem Vám předešle, že se hlasy pro odstranění hudby kostelní ze samého Říma vycházející po Itálii množí. Hudební časopisectvo se už také této otázky chopilo a bojuje se, jak obyčejně, „pro“ i „contra;“ všecky ale souhlasí s náhledem, že hudba kostelní řídkými výminkami téměř po celé Itálii jest zcela pokažena, a žeby toliko reforma v tomto ohledu velmi žádoucí, ano nutná byla; nikoliv ale veškeré vymezení figurální hudby. Skutečně jest se co diviti, jak se tu duch operní do hudby bohoslužné vloudil, ano, jak charakter oné hudby místo této skoro zcela zaujal. V Miláně se n. p. provozuje hudba skladu vznešeného, církevního při hl. službách Božích toliko v katedrále, časem u sv. Karla a u sv. Ambrože, a to jen o větších a důležitějších svátcích; mimo to slyšíš všady a po celý rok při službách Božích výhradně skladby Verdiho, Donizzetiho a t. d., místami i vlastní fantasie varhaníka na operních motivech se zakládající. Ze zkušenosti Vám mohu psát, že jsem sám jedenkrát v jednom z nejpřednějších chrámů v Miláně o službách Božích velkou

část opery „Trovatore“ slyšel, která mi ještě od předešlého večera z divadla v uších zněla. Při tom jest patrné, že duch obzvláště našince, takovéto hudbě nezvyklého, nemůže býti povznesen, ani nábožná mysl tím podporována. Pohoršen jsem byl ale hudbou na venkově, kdežto se v mnohém kostele buď varhanami špatnými buď nedovedností varhaníkovou ještě i operní nápěvy zohyzdují. Taková tedy kostelní hudba v Itálii! Po mnoha zkušenostech jsem přišel k přesvědčení, že Itálie s Čechami co do chrámové hudby konkurrovat nemůže. — Podzimní stagione (vysl. stadzone) v divadle „a la Scala“ se chýlí ke konci. „Norma“, „Macbeth“ s balletem „Rodolfo“ vábí ještě jen abonenty, cizince a šlechtu opozdivší se na venkově. Pro nějakou změnu se dával minulou sobotu „Trovatore“, propadl ale in capite et membris, a jelikož se opera ani dohrát nesměla, nesmí se s ní ředitelstvo více ani vyskytnout, poněvadž nemá ani jednoho umělce, jenžto by v této opeře tomuto obecenstvu zadost učinil. — V každé stagioně se musí podat obecenstvu jedna nová opera, kterážto pravidelně alespoň z počátku propadne. Snadno tedy nahlédnout, s jakým potěšením a s jakou bezstarostností skladatel nové své dílo ředitelstvu a la Scala podá a s jakou ochotou ředitelstvo útraty nové opery podnikne. Tato sláva bývá tedy obyčejně velmi drahá a ubohý skladatel mívá velké vydání dříve nežli by byl ještě co přijal. Pro tuto stagionu tedy podal ředitelství jakýs maestro Petrocini z Florenci novou operu „Uscoco“. Bylo již několik zkoušek, a slyšel jsem, že má být dílo místy velmi dobré a že snad zcela nepropadne. Pan maestro vede osobně zkoušky, a stojí prý ho to již — mnoho namáhání a předce se nemá opera provozovat až v karnevalu, poněvadž prý finanční okolnosti impresy skvělosti pozbyly. — Co se zprávy o úmrtí Mozarta týče, že ho totiž paní Zavrtařová do poslední chvíle obsluhovala, jest chybná. Snad ho tato paní časem navštěvovala; starec ale neměl žádné řádné služby, neb umřel bídě, zcela opuštěn, a byl již několik hodin mrtev, když se to jiní náhodou dozvěděli.

(J.) Stuttgart. (Erlkönigstochter od N. Gadea. — Abertova opera. — F. Boch. — Kvartetta u dvoru. — Tannhäuser.) — Žádal jste ode mne dopis? Nuže, zde ho máte! Jest sice krátký; avšak pro Vás snad zajímavý. Zajímavost ta nezakládá se v tom, že jsme v abonementních koncertech slyšeli pod řízením kapelníka Kückena novou skladbu „Erlkönigs Tochter“ od Nilse W. Gadea, jež u obecnstva dosti velké pochvaly došla; nikoliv, to Vás tak zajímáti nebude, jako zpráva, že dne 12. prosince od Vašeho genialního krajana, J. Aberta, první opera „Anna von Landskron“ provedena bude. Je to historicko-romantická opera v 4 jednáních, k nížto mu Nehrlich text byl napsal. Zdejší vzdělané obecenstvo čeká s velkou napnutostí na první představení této opery; neboť zná bohatou žílu krásných myšlenek Abertových. Co nejdříve sdělím Vám výsledek její. Mluvě tak o jednom Vašem krajanu, nesmím i pomlčet o druhém. Víte, koho myslím? Myslím Františka Bocha, žáka Pražského konservatoria a člena dvorní kapelly, kterýž svou virtuositou na cello a svými výbornými skladbami pro cello a piano si chvalného jména dobyl. Boch je zde velmi ctěn a vážen a po-

žívá tu čestného postavení. Ano, on a tři oudové dvorní kapelly, pánové: Barnbeck, Häser, Dubuisere jsou každých 14 dní ke korunní princezně pozváni, kdež kvartetní zábavy se dávají. Volbu kvartett ustanovuje sama princezna, jejížto vytríbený vkus vůbec znám jest. Nuže, není to pro Bocha čestné postavení? To o Vašich krajanec! Nyní ještě musím podotknouti, že opera „Tannhäuser“ od Rich. Wagnera pro dvorní divadlo přijata jest. Uvidíme a uslyšíme ji, jak se proslýchá, v měsíci březnu 1859 ponejprv. Co nejdříve sdělíme Vám jiných novinek.

(J. K.) Vídeň. Koncert konservatoria. — Hellmenberger — Eckert — sestry Ferniové — Borzaga Čech. — Mrzíte se, že Vám dlouho nepíšu? Nyní Vám to dvojnásobně nahradím. Dne 5. odpoledne dával se zde velký koncert, jehožto příjem určen jest k vystavení pomníku Haydnovi, Mozartovi a Beethovenovi. Koncert ten uspořádal zdejší „Musikverein“ neb jinak konservatorium. Jak známo však, nedává zdejší konservatorium koncertů se svými žáky jako Pražské; nýbrž s orchestrem c. k. operního divadla. S takými silami se ovšem dá něco výborného provésti. Dávala se ouvertura od Glucka do C-dur; zpěvácký spolek přednášel sbory od Haydna, Mozarta a F. Schuberta a konečně provozována byla symfonie eroica do Es od L. Beethovena. Mluvě o zdejším konservatoriu, sděluji Vám, že dosavadní ředitel téhož ústavu, p. Josef Hellmenberger, od nového roku od ředitelství odstoupí. Tyto dny překvapila nás zpráva, že kapelník c. k. operního divadla p. Eckert od J. M. císaře za ředitele ustanoven jest, což oudové s radostí uvítali. Jak doslycháme, ponechal si pan Eckert několik větších oper k dirigování. Sestry Ferniové docházejí zde slávy i peněz. Dne 3. odbývaly již desátý svůj koncert a vystoupí ještě dne 4. 7. a 9. V pondělí před narozeninami J. V. arcivévodě Františka Karla hrály v dvorním koncertě. Ještě něco! Pronesl jste zprávu o úmrtí výtečného cellisty Eg. Borzagy; avšak jste nepodotknul, že jest našim krajanem a v Praze narozen. Posílám Vám stručný jeho životopis, pakli vám vítán bude. (Ano, je nám velmi vítán a podáme jej budoucně. Redakci.)

Vyznamenání. Ředitel hudby p. Hauptmann, učitel na konservatoriu v Lipsku, obdržel od krále Bavorského rytířský kříž Maxmiliánského řádu.

Listárna. Panu J. K. ve Vídni. Pište nám častěji; porto Vám s radostí vynahradíme. — Pánům J. z Š. — G. N. — J. D. P. — zde! Použijeme, avšak později. — Panu? ve Sv. Obě skladby jsme pp. soudcům odvedli; vždyť to nic neškodí, ba spíše prospěje. — Panu Fr. Ch. Ano, vyšlo takové dílo u Kobra a Markgrafa v Praze pod jménem „Starožitnosti země České“, obsahující tři překrásné oceloritiny: „Hrob Otakarův“ — „Zříceniny Kokořinské“ a „Kostel sv. Štěpána.“ Text pochází z obratného péra redaktora F. Mikovce. Sešit ten stojí 32 kr. stř. — P. T. panu T. v Lancutu. Objednané hudebniny dostanou se Vašnostem co nejdříve. — Panu K. D. K. v Budějovicích. Přijato; avšak použijeme teprv na přes rok.

Za příčinou četných nás došlých zpráv přiložena jest k tomuto číslu „mimořádní příloha“, jižto milerádi podáváme, bysme ctěné odběratele o naší snaze přesvědčiti mohli.